

з іншими об'єктами, ознайомлює з різноманітністю представників і пояснює заходи охорони рослин цієї місцевості. Для формування екологічних знань важливим аспектом є необхідність ознайомленості учнів з конкретними рослинами, їхнім взаємовпливом та середовищем.

Важливим етапом викладу матеріалу за використання кімнатних рослин на уроці біології – виділення в складі цілого організму органів або їх елементів, тобто аналіз, і нарешті в кінці викладу повернення до цілого у формі висновків, які відбивають щойно сформовані поняття. Свого роду це можна назвати дедуктивним та індуктивним методом аналізу, що включають в себе наочні уроки.

У використанні засобів предметного і наочного навчання необхідна синхронність, тобто одночасність з розповіддю, а також добра видимість кімнатних рослин, які демонструються.

Підводячи підсумки проведеної роботи, можемо стверджувати, що Завдяки кімнатним рослинам надається можливість робити порівняльні характеристики; дається уявлення про натуральну величину, форму і забарвлення натуральних об'єктів. Усе це поглиблює знання учнів, сприяє їх систематизації, що має велике значення для їхнього розвитку.

Отже за результат аналітичної роботи можна взяти твердження про те, що всебічне використання кімнатних рослин у навчальній і позакласній роботі з біології підвищує інтерес до предмета, сприяє естетичному, екологічному і трудовому вихованню школярів. Таким чином була доведена практична значимість використання кімнатних рослин на уроках біології. Отже цю методику можна рекомендувати до впровадження освітнім навчальним закладам.

Науковий керівник: канд. біол. наук Алексєєва А. А.

Жовноватий А. О.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТОЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Педагогічна праця – надзвичайно творчий процес і відповідальний процес. Діяльність вчителя, яка вже за своєю сутністю є неординарною, значною мірою визначається різноманітністю, складністю і делікатністю його предмета – людської особистості, що формується. Оскільки творчість вчителя не носить інваріантного характеру, не дивно, що самі вчителі розуміють поняття творчості у своїй діяльності по-різному: як науково-експертну роботу, продукт комбінування відомих методів навчання та створення інноваційних методик, використання відомого досвіду в нових умовах тощо [2].

Науковці про формування творчості вчителя. Одним із перших вітчизняних науковців ХХ століття, хто ґрунтовно почав досліджувати зміст та особливості формування професійної культури вчителя, був В.О. Сухомлинський. Видатний педагог окреслив широке коло завдань навчально-виховного процесу щодо всебічного розвитку особистості вчителя, формування вміння орієнтуватися у різних питаннях науки й практики. На його думку, професійна культура вчителя – це спосіб вираження його особистості у професійній діяльності: «З того, як і чому вихователь позиціонує себе, дитина робить висновок про те, якими є люди, в чому полягає добро, в чому ідеал» [5].

Тож, необхідно, щоб особистість педагога була авторитетною для вихованців, надихала їх своєю цілісністю, красою ідейно-життєвих поглядів, переконань, морально-естетичних принципів, інтелектуальним багатством, працьовитістю. Як бачимо, в умовах навчання у закладі вищої освіти, формування творчої особистості майбутнього педагога не втрачає актуальності і є пріоритетним у здобутті фаху.

Творчість під час вивчення точних дисциплін. Однією із вагомих проблем реформування освітньої сфери є формування творчих здібностей педагогічних працівників. Розроблення моделі формування творчих здібностей майбутніх вчителів у процесі вивчення

точних дисциплін, зумовлена потребою удосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців та реалізації мети і завдань.

На мою думку, побудова такої моделі має ґрунтуватися на цілісному системному підході до організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Модель – це штучна система, яка з певною точністю відображає властивості об'єкта, що досліджується.

На думку О. Рудницької, побудова моделі, як правило спрощує оригінал, узагальнює його, що сприяє упорядкуванню і систематизації інформації про нього. Науковець вважає, що у кожній моделі повинно бути лише основні особливості об'єкта визначення, а дрібні фактори – зайва деталізація, другорядні явища ускладнюють модель та заважають її теоретичному вивченню. Модель дидактичного процесу окреслює цілі, основи організації та проведення професійного навчання у різноманітних професійних навчальних закладах і може бути структурною, динамічною, факторною, функціональною і соціально-технологічною [3].

О. Антонова розглядає моделювання як досить новий і перспективний метод наукового пошуку, який ґрунтується на побудові і дослідженні моделей як засіб вивчення явищ і процесів. Дослідниця зазначає, що наукова модель – це уявно чи матеріально реалізована система, яка адекватно відображає предмет дослідження і здатна замінити його такою мірою, що вивчення моделі дозволить одержати нову інформацію про сам предмет [3].

Формування творчих здібностей майбутніх викладачів у процесі вивчення точних дисциплін має бути цілеспрямованим і керованим, тому вимагає створення відповідної моделі. Мета побудови моделі зумовлена тим, що потрібно визначити сутність завдань, які б показували процес формування творчих здібностей студентів під час вивчення точних дисциплін. Розробити механізм та накреслити технологію формування творчих здібностей майбутніх викладачів, учителів під час викладання точних дисциплін.

Низка дослідників вважають, що творча особистість (зокрема й особистість учителя) характеризується насамперед індивідуальним стилем діяльності та творчою активністю. Так, Н. Кухарев, В. Решетько, досліджуючи педагогічну творчість, вважали, що у своїй структурі вона об'єднує широту світогляду, неординарність і мобільність мислення, вольову напругу, емоційне піднесення й натхнення. Основними ознаками творчої особистості вчителя вони називали володіння прийомами наукового аналізу та вміння впроваджувати теорію в практику, прогнозування продуктивної діяльності, прояв гнучкості у педагогічному процесі, опір педагогічному консерватизму, здатність долати негативні стереотипи в практичних діях, перенесення знань у різні нестандартні ситуації. На думку науковців, ці характеристики служать орієнтиром у підготовці вчителя до творчої, професійної діяльності. Окрім того, основним у творчому становленні вчителя є уявлення про наукову новизну, раціоналізацію і модернізацію педагогічного процесу, що спрямовані на оптимальне розв'язання педагогічних завдань.

Аналіз наукової літератури з проблеми, що досліджується, дозволяє підкреслити, що педагогічна творчість є індивідуально-продуктивним процесом створення нових або варіювання вже відомими методами впливу й взаємодії в нових варіаціях засвоєння знань залежно від ситуації й творчої індивідуальності особистості з метою одержання творчого результату. Можна стверджувати, що творчість учителя – це своєрідне розв'язання протиріч між наявними знаннями, що дозволяє прогнозувати, передбачати майбутнє, і новим, заздалегідь непередбаченим результатам [5].

Отже, завдання формування творчої особистості полягає в тому, щоб навчання зробити творчим процесом, який стимулюватиме становлення творчої індивідуальності майбутніх учителів. Ці явища тісно пов'язані між собою й взаємообумовлені, адже творча особистість визначає характер педагогічної діяльності, а творча робота формує творчу індивідуальність. Стимулювання педагогічної творчості можливе лише за умов, коли педагог готовий досліджувати продуктивність власної діяльності, а це передбачає формування творчої ініціативи, здатності до індивідуального і спільного прийняття рішень, системного, концептуального мислення, а також створення оптимальних умов для саморозвитку, професійного становлення майбутнього вчителів [5].

Список використаних джерел

1. Технологія розвитку творчої особистості майбутнього педагога у процесі викладання педагогічних дисциплін 2005. – С.13-22. Режим доступу: URL: eprints.zu.edu.ua/12622/1/7.pdf - 21.03.2021 р.
2. Сухомлинський В.О, Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості/В.О. Сухомлинський// Вибр.твори: В 5-ти т.- К.: Рад.школа, 1976. – Т.1.
3. Розвиток ідеї В. Сухомлинського щодо формування творчої особистості в умовах вищого навчального закладу. – Випуск 123(1), 2013. – С.79-83. Режим доступу: URL: [Nz_p_2013_123\(1\)_23-1.pdf](http://Nz_p_2013_123(1)_23-1.pdf) - 21.03.2021 р.

Науковий керівник: к.п.н., доцент Лещенко І. Т.

Завалко В. М.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

В умовах Нової української школи при модернізації освіти одним із способів удосконалення освітнього процесу є демократизація взаємовідносин між учителем, учнем та батьками, що знаходить відображення в нових підходах до навчання. Це створення сприятливої атмосфери співпраці, скорочення монологів і дублювання інформації, перехід до діалогічного спілкування зі школярами в процесі навчання, інтенсифікація впровадження активних методів навчання, що дають можливості для формування всебічно розвинутої особистості, розвитку ініціативи, поглиблення пізнавальної та освітньої діяльності здобувачів освіти.

Вважають, що педагогіка партнерства – це апгрейд інструментарію для роботи з батьками, яка вперше прописана законодавством. Створення меморандуму в закладі освіти допомагає об'єднати всіх суб'єктів освітнього процесу спільними цілями, завданнями, поглядами на освітній та виховний процеси школи. До написання меморандуму адміністрація школи залучає педагогічний колектив, учнів та їх батьків, що дозволяє створити умови для успішної взаємної діяльності усіх учасників процесу. Педагогіка партнерства набуває важливого значення, як вектор гуманного і творчого підходу до кожного суб'єкта освітнього процесу.

Радитися з усіма, хто бере участь в освітньому процесі, щоб ухвалити рішення, організувати пікніки з учнівством, батьківством і вчительством, разом прибирати територію не з примусу, долучити до сортування сміття, колективно писати проекти для функціонування школи, бути менторами для дітей, чаювати з адміністрацією і батьками – це лише кілька прикладів педагогіки партнерства в дії [1].

Основою педагогіки партнерства є рівні права учасників, які об'єднанні спільними цілями, прагненнями та зацікавленні в кінцевому результаті. Згідно з цими принципами, вчитель – це друг і наставник, а родина учня чи учениці – зацікавлені однодумці, які беруть участь у житті школи. А отже, учні, батьки та вчителі – рівноправні учасники освітнього процесу, об'єднані спільними цілями та прагненнями й відповідальні за результат [1].

Загальновідомо, що педагогіка партнерства є одною з ключових компонентів формули «Нової школи», що передбачає партнерство між усіма учасниками освітнього процесу, а також спрямована на те, щоб побудувати довірливі відносини між школою, родиною учнів та суспільством. Нова українська школа через технологію педагогіки партнерства допомагає в реалізації розвитку особистості, створюючи умови для її самовираження і саморозвитку [3].

Освітній процес за педагогікою партнерства не є одностороннім, тобто не лише освітнім, а має застосовуватися комплексний підхід до навчання та виховання з боку школи та сім'ї.

Для реалізації педагогіки партнерства в новому Законі України «Про освіту» закладена індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу учня, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. В учнів та їхніх батьків з'являється можливість обирати для себе види,